Kupa

Készítés ideje	17. század
Készítés helye	Németország(?), Németalföld (?)
Anyag	ón
Technika	öntött, cizellált, vésett
Méretek	magasság: 26,2 cm talpátmérő: 14,8 cm
Jelzet	fülén, pajzsban IHR és városjegy
Leltári szám	55.320.1

Leírás

A talpánál erőteljesen kiszélesedő és szájpereme alatt gyűrűsen kidomborodó, hengeres testű önkanna a XVII. századi önművesség egy jellegzetes darabja. Különlegességét a kannát díszítő elegáns vésetek adják: a kanna testét csigásan hajladozó leveles indákon ülő hatalmas tulipánfejek díszítik, közöttük íves-hullámvonalas, nyújtott mandorlát idéző, geometrikus mustra közepében két oldalt egy-egy befelé hajló fa (pálmafa?) között mélyen kivágott, (minden bizonnyal csipkével) gazdagon díszített, hosszú ruhát viselő, háromnegyed profilban ábrázolt nőalak áll. Hosszú, hullámos haja vállaira omlik, dekoltázsát és haját ékszerek díszítik. Jobb kezében hosszú, leveles száron emelkedő tulipánt, baljában keszkenőt tart. A feje mellett két oldalt egy monogram egy-egy betűje: balra „M” jobbra „N” betű. A kupa csuklós fedele ujjtámaszos billentővel nyitható, füle "S" alakú.

Az ónból készült használati tárgyak, edények már az önkészítés és megmunkálás kezdeteitől nagy népszerűségnek örvendtek, s körülbelül a XVIII. századig igen keresettek voltak. Az alacsony olvadáspontú ötvözetben az ón mellett lehetett réz, bizmut vagy antimon, ám az ötvözet előállítása nagy gondosságot igényelt: ugyanis, ha túl sok ólom került az ötvözetbe, akkor az könnyen oldódhatott, ha az edényben savas ételt (akár paradicsomot) tartottak (ezért is gondolták a XVIII. században, hogy az ónedényben tartott, illetve tálalt paradicsom mérgező hatású. Ugyanakkor mivel a kerámiaedényekhez képest nem volt törékeny, az ezüstedényekhez képest nem volt drága (annak ellenére, hogy készítésük korai szakaszában még igencsak keveset állítottak elő, s akkor „anyagához képes” drága tárgyaknak számítottak), másképpen patinázódott, mint az ezüst, nem rozsdásodott, mint a vas, sőt nem is foltosodott, így háztartások, ivók, éttermek és vendégfogadók kedvelt használati tárgya lett. Sőt, úgy tudjuk, hogy a többi fémmel (például az ezüsttel vagy a rézzel) ellentétben az ónkupában nem éreztek mellékízt söriváskor. (Bardi Terézia)

Proveniencia

San Marco gyűjtemény (1065/7)

